Sızıntı

ARALIK 1979
SAYI: 11
YIL: 1

muallim,
sırlar âleminin
aşılmaz şâhikalarından,
sızıp sızıp bize gelen
ma'naların tercümanı
ve varlık âlemindeki
sezilmez infiâllerin
sesi ve sözüdür.

Başyazı

Maarifimizde Muallim

Muallim, doğumdan ölüme kadar, bütün bir hayat boyu, hayatı şekillendiren kutsi üstattır. Milletine, kader programında rehberlik yapıp, ahlak ve karakterini yücelten ve ona ebediyet şuurunu aşılayan, yerde melek soluklarının mihraklaştığı üstün varlıktır.

Muallimin ferd üzerinde tesiri, anne, baba ve cemiyet'in tesirinden kat kat üstündür. Aslında, anneyi de, babayı da hatta cemiyeti de yoğuran odur. Onun elinin, içine girmediği her hamur tatsız ve tuzsuzdur.

Muallim, Allah'ın insanları yükseltip, alçaltmasında kullandığı bir el ve bir dildir. Muallimini bulmuş bedevi, melekler kadar ulvileşir ve cemaat halinde muallimlik payesine yükselir. İyi bir muallim sayesinde Makedonya, cihanın büyük fatihlerinden birine sahip olur. Bir Nizam-ül-Mülk'le Anadolu ümran devrine erer. Çağlarla oynayan Fatih; büyük disiplin ve nizam insanı Yavuz ve daha yüzlercesi, mutlaka birer güzide üstat elinden çıkmış nadide çıraklardır.

Muallimin elinde madenler saflaşır, som altına ve pırıl pırıl gümüşe inkılâp eder. O esrarlı elde en ham ve en değersiz şeyler, bihemta elmaslar haline gelir. Hiçbir fabrika onun kadar seri ve onun kadar sistematik olarak iş göremez. Karşısına aldığı yüzlerce insana, bir anda bütün duygu tayflarını intikal ettirmek ve onların varlıkları içinde ikinci bir varlık haline gelmek, muallimden başka kimseye müyesser olmamıştır.

O, sırlar âleminin aşılmaz şahikalarından, sızıp sızıp bize gelen manaların tercümanı ve varlık âlemindeki sezilmez infiallerin sesi ve sözüdür. Onun sayesinde insan bulutlar gibi yükselir ve rahmet olarak yere iner.

Gökler ötesi âlemlerin en emini bir üstat ve bu üstadın getireceği haberlere bağrım açan yüce ruh ise en büyük bir muallimdir. Muallimlik vazifesinde, ferdin de cemiyetin de medyun olduğu bir muallim.. Bugün doğru olarak ne biliyorsak ve ne bilmiyorsa hepsi ondan; gerisi kıl u kalden ibaret..

Muallim, gâh filozof, gâh zahit, gah derviş halinde zuhur etmiş ve yaşadığı zamana damgasını vurmuştur. Ne var ki herkesin “gerçek” den istifade nispetinde, her muallimin görünümü de başka başka olmuştur: İlk devirlerin hikmet âşıkları, nebilere ait nağmeleri tekrar ediyorlardı. Orta Çağın “skolâstik” mürşit ve muallimleri ise, ilahilerine ‘pozitivist’ nağmesini de ilave ettiler. Aynı devirde, doğunun muallimleri ise, ellerindeki esrarlı menşurla insanı keşif ve onu kendine ulaştırma gayreti içinde idiler.

Rönesans’tan sonra, herşeyle beraber muallim de değişti. Artık o alabildiğine eşya ve hadiselere dalan, elindeki küçük tezgâhından çarşıdaki atölyesine kadar, herşeyiyle Hakk-ı temettu(1) peşinde koşan keşif ve icat tutkunu toy bir âşıktı. Bu dönemde kitleler üzerinde hükmedenler, hiçbir zaman muallim olamadılar. Belki, sadece kitleler aşırı telkin ve teşhirlerle aldatılarak, belli istikametlere sevk edildiler; fakat hiçbir zaman muallim görmediler. Aslında bu ‘yeniden doğuşun’ af gecesinde kalb çoktan mefistoya kaptırılmıştı.

Daha sonra ise, topyekûn teknik vasıtaları -teleskoptan mikroskob‘a kadar- nebülözlere tırmanan merdivenler ve partiküllere sarkıtılan X şuaları haline getirip, herşeyi

madde ile izaha kalkışan materyalizmin banal görüşlü muallimleri gelir. Bu devirde de, insanı yüceltme adına birşey yapılamadığı için, muallimden bahsetmek oldukça zordur. Ancak, bu alabildiğine katı ve karanlık dönem de uzun sürmemiş, arkadan bir yeni tecessüs ve tefahhüs (2) dönemi başlamıştır.

İnsanlığa karşı büyük cürümler işlemiş bir avuç sergerdandan sonra, yakın geçmişini kuşkuyla karşılayan ve yeniden sebep ve neticeleri kurcalama lüzumunu duyan bir irfan ordusu, hürmet duyduğumuz muallimlik müeesesesini bize iade edecek gibidir.

Bu muallimdir ki, verdiği dersten pişmanlık duyulmamış; aksine himmetler o sayede pervaz etmiş; zihinler aydınlanmış, kalpler kuvvet kazanmıştır. Ve yine o sayede talebenin, öteler ötesiyle münasebete geçmesi temin edilmiş ve mutlak varlıktan gelen mesajlar, şahsi idrak dozunun kat kat üstünde, ilhamları coşturmuştur.

Aslında “mutlak”la temasa geçilmeden elde edilen malumatla, ne hakikate götüren terkiplere varılabilir, ne de eşyanın y’’ne bir aydınlık getirilebilir. Belki böyle bir ilim, çok defa çıraklarına, varlıktaki esrarı inkâr ettiren bir ilhad veya kalpleri tereddütlerle boğan bir şüpheciliğe götürür. Talebesini bu hale getiren üstatsa, ya bir mülhit veya bir septistdir; ama katiyyen ve asla bir muallim değildir.

Onun içindir ki, öteden beri en duru, en doğru dersi; hiç aldanmaz ve aldatmaz olan, güzide Nebiler topluluğu temsil etmişlerdir. Herkese açık ve her yaşta müdavimleri bulunan bu mektep, bütün bir hayatı içine alır şekilde; bütün hayat boyu devam eder gider. Her yer bu mektebin sınıfları ve her ferd bu irfan ocağının ya muallimi veya talihli bir talebesi olur.

Devlet, bu mektebin “baş yüceleri”nin ders verip, ders gördüğü bir akademidir. Her ferde açık bu âli mektepte,

devlet ruh ve şuuruna vakıf en büyük devlet adamları yetişir. Muallimleşen bu devletin, ne Eflatun'un filozoflarla idare, ettirdiği devlete, ne de Budin'in, tamamen aksi görüşteki devlet stiline benzer tarafı yoktur. Bu, nev-i şahsına mahsus bir devlettir. Ve bu devletin en başta gelen vasfı da devlet ricalinin çıraklıktan Babüs- seade ağalığına kadar, yükselişin her merhalesinde, hayat ve hadiselerden dolgun not ala ala o seviyeye gelmiş olmalarıdır. Yoksa belli kademelerden geçmeden ve her girizgâhta inatla bir kere daha bütünleşmeden, idareye talip olmak "acemi-oğlanlık' seviyesinde iken başkumandanlığa gönül koyma gibi garip ve gülünç bir şey olur.

Brahman yüce duygularıyla tilmizlerinin gönlünde ebedileşen bir muallimdi. Buda nirvanaya giden çetin yolda, temiz duygularıyla örnek ayrı bir muallimdi. Konfiçyus ahlakın, Hürmüz sonsuzluk sırrının işaretçisi birer muallim idiler. En yüce varlıkta billurlaşan Ömerler ise, bu büyük üstatları sayesinde her biri başlı başına bir muallim oluvermişti...

Hala bütün canlılığıyla insanlığın gönlünde, en temiz çizgiler halinde devam eden bu muallim ve üstatları, zaman aşındıramamış ve büyük içtimai çalkalanmalar unutturamamıştır. Kim bilir, belki de bir gün gide gide insanlık, bu kadim çizgiye gidip dayanacaktır.

Yahudi, ruh köküne ondan daha yakın bir alternatif zuhur edeceği ana kadar, Mescidi Aksa ile beraber, komşuları üzerinde de hâkim bir güç olarak devam edecektir. Bu, hâkimiyet, suri dahi olsa onun havraya dönmesinde aranmalıdır. Prensipleri aşınmış olmasına rağmen havraya dönmesinde... Kilise de, düne kadar üzerinden atamadığı "Orta çağ' zihniyetinden sıyrılarak St. Ogust'lerin arkasında yeni bir akışa ulaşacaktır.

Kendi muallim ve üstatların, bulup, yeniden inşa dönemine geçecek olan bizim insanımızın derlenip toparlanması ise, hepten şaşırtıcı olacağa benzer. Elverir ki, günün]üzün talim ve terbiye vazifelisi, fethedici ve keşfedici bir ruha sahih bulunsun. Mukaddes kanaat ve düşüncelerinin hakkını vererek, büyük terkipçilere yakışır vecibeyi hakkiyle yerine getirsin: Nizamülmülk'le Alparslan'ı yanyana görsün- Fatih'le Akşemseddin'i, Zembilli ile Yavuz'u birbirinden ayırmasın. Gazali'nin aydın semasında, Pascal'ı unutmasın. Mevlfına'nın sehhğr ifadeleriyle semah kalkarken, laboratuara uğrayıp Pastör'ü selamlamayı da ihmal etmesin.Sözün özü, kafa ve kalb bütünlüğünü kendine şiar edinsin..

Neslini yüceltme sancısını çeken muallime binler selam..

SIZINTI

(1) Menfaat; kazanma; kar etme

(2) Derinden inceleme, araştırma

HAYVANLARDA REJENERASYON

Kelime olarak yenilenme ,(teceddüt) manasına gelen bu tabir ilmi lisan ile beraber batıdan girmiştir. Biyolojideki muhtevası ise kısaca organizmanın herhangi bir sebeple kaybolan veya zarar gören parçasının tamamlanması' şeklinde hulasa edilebilir.

Bazı yassı kurtlar (Turbellaria) ve kurdele kurtlarında (Nemertinea) her bir fen ikiye ayrılabilir ve ayrılan kısımların eksik tarafları tamamlanarak bütün azaları tam olan yeni iki fert meydana gelebilir. Böyle hayvanlar arasında bölünme ve yaralanma neticesinde kaybolan vücut parçalarının yeniden meydana gelmesi ve tamir edilmeleri hadisesi de rejenerasyon denilen vakadır.

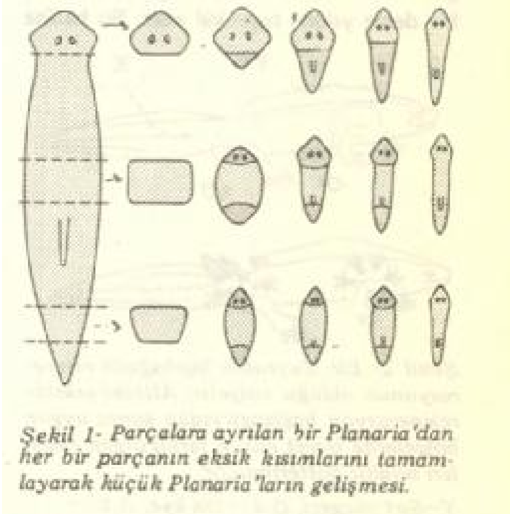
İlmi olarak umumiyetle basit organizasyonlu olarak vasıflandırılan hayvanlarda yüksek organizasyonlu hayvanlara nazaran çok fazla rejenerasyon kabiliyeti vardır. Aynı hayvan grubu içinde ise yaşlılara nazaran gençlerde daha yüksek rejenerasyon kabiliyeti, yani kendini tamir etme iktidarı vardır. Bir Hydra (Coelenterata'dan)nın vücudundan büyükçe bir parça kesilerek yaşadığı tatlı su vasatında kum içine bırakılırsa bir müddet sonra bu parçanın eksik kısımlarını tamamlayarak tam bir Hydra haline geldiği görülür. Yassı kurtlardan olan Planaria keskin bir aletle küçük parçalara ayrılacak olsa bir müddet sonra her bir küçük parça eksiklerini tamamlayarak oldukça tam takat daha küçük Planarialar meydana gelir (Bak: Şekil 1.).

Denizyıldızı ve Yılan yıldızları gibi bazı derisi dikenliler de (Echinodermata) koparılan bir kolu rejenere eder ve tamamlar. Yengeç ve diğer kabukluların (Crustacea) kopan bacakları, Kuyruklu kurbağaların (Urodela) bacak ve kuyrukları, Kertenkelelerin (Reptilia) kopan kuyrukları da aynı yolla yenilenebilir.

Umum olarak omurgalılarda azalar bir defa teşekkül eder ve bir daha yenilenmez. Fakat saç, kıl gibi deriden meydana gelenler ile kan hücreleri bunun haricindedir. Omurgalıların memeliler sınıfı rejeneratif potansiyel bakımından en zayıf grup olmasına rağmen bunlarda bile deride bazı yaralanmaların ve hatta tahrip olan karaciğer hücrelerinin bile yenilenmesi söz konusudur. Omurgalılarda diğer aksi uç ise yani rejeneratif potansiyelin en yüksek olduğu grup, yukarıda da adı geçen kuyruklu kurbağalar (Urodela)ın bulunduğu gruptur. Bunlarda kopan kol, ayak ve kuyrukların tamamıyla yenilenmesi söz konusudur. Hatta baştan kopan göz gibi organlar bile yenilenebilir. Kuyruklu kurbağanın bacağı veya gözü düşmanı ile mücadele ederken koptu ise önce bu bacağın kopuk yeri kan hücreleri ve fibroblastlar tarafından tamir edilir, üzeri komşu epidermal hücrelerin göç etmesiyle örtülür. Kopuk yerin uç kısmında blastema denilen bir hücre kümesi teşekkül eder. Bu hücrelerin faaliyeti ile önce fibrokıkırdak, daha sonra kemik, kas ve kan damarları meydana gelir. Sinirler ise kesik sinir uçlarının rejenerasyonu ile teşekkül eder. Epidermis de ilk meydana gelen epidermal dokunun hücrelerinin bölünmesiyle yeni şeklini alır ve neticede kaybedilen bacak tekrar kazanılmış olur. Eğer gözde göz merceği kopmuşsa iris tabakası yeni bir göz merceği meydana getirir. İrisle beraber göz merceği de kaybolmuşsa retinal pigment epiteli tarafından yeni bir mercek ve iris meydana getirilebilir. Fakat gözde mercek mevcut iken yeni bir ikinci mercek meydana gelmez mevcut olan mercek ortadan kalkınca, bu tesir de ortadan kalkmakta ve yeni bir mercek meydana gelebilmektedir. Bu şekilde teşkil edilen gözde hiçbir anormallik olmadan görme işini mükemmel olarak yapabilmektedir.

Burada enteresan olan husus şudur: Ayağın veya gözün kopuk yerindeki hücreler önceden normal farklılaşmamış vücut hücreleri idi, nasıl oluyor da ayak koptuktan sonra

aynı hücreler sanki gizli bir yerden emir almış gibi kıkırdak, kemik, kas ve epitel hücreleri şeklinde farklılaşarak yeni bir ayak meydana getiriyor. Acaba o hücrelerde bu ayağın bir planı var mıydı? Yoksa hücreler organizmanın bir ayağa ihtiyacı olduğunu öğrendiler mi? Neden daha önce beşinci bir ayak meydana gelmedi de, vücudun ihtiyacı olduğu zaman ona bir ayak hediye edildi. Herhalde bu akılsız ve şuursuz hücrelere bu işi yaptıran biri olması gerekir. Niçin durup dururken ikinci bir göz merceği meydana gelmiyor da göz körlükle karşı karşıya kalınca ona ikinci bir göz merceği ihsan ediliyor? Demek ki onun ihtiyacını bilen ve o ihtiyacı gidermeye muktedir olan biri var.



Şekil 1- Parçalara ayrılan bir Planaria'dan her bir parçanın eksik kısımlarını tamamlayarak küçük Planaria'ların gelişmesi.

Denizyıldızları kollarından bazısını zora gelince bırakır. Keza kertenkele ve kuyruklu kurbağalar da düşmanlarından kaçarken zorda kalınca kuyruklarını bırakırlar. Burada gaye düşmanlarını aldatmaktır. Bu hadiseye de Autotomy (ototomi) denir. Burada esas gaye düşman kuyrukla meşgul olurken hayvanın kendi canını kurtarmasıdır. Yine aynı şekilde rejenerasyon hadisesi sayesinde hayvan kuyruk ihtiyacını giderir. Fakat yeni meydana gelen kuyruk orijinalinden biraz daha kısa ve küt olabilir.

Denizyıldızının kolları ortadaki ana vücuda birer yuvarlak diskle bağlıdır> eğer bu disk vücutta kalır da

sadece kol ayrılırsa bu kol yaşamaz ve ölür. Vücutta kalan disk ise yeni bir kol meydana getirir. Eğer disk koparılan kol üzerinde ise bu kol diğer dört kolu da meydana getirerek yeni bir denizyıldızı teşekkül eder. Bu hadise bilinmeden önce İtalya'da balıklara ve balıkçılığa büyük zararlar veren denizyıldızları ağlarla toplanmış ve neslini azaltmak için hepsini kollarından parçalamışlar ve tekrar parçaları denize atmışlardır, ertesi sene ise çok daha fazla denizyıldızı denizi işgal edince hakikat anlaşılmıştır. Çünkü parçalanan denizyıldızlarının her bir kolu yeni denizyıldızları meydana getirmiş ve fevkalade bir şekilde çoğalmışlardır.



Şekil 2- Bir Kuyruklu kurbağada rejenerasyonun olduğu bölgeler. Alttaki şekilde rejenerasyon başlangıcından sonra uygun bölgelerde işaret edilen farklı organ çeşitleri siyahla gösterilmiştir.

Y—Sırt yüzgeci, Ö.ü — Ön üye, A.Ü. — Arka üye, K — Kuyruk, B — Burun.

Rejenerasyon hadisesi, hayvanların vücudunda metabolik aktivitenin farklı olduğu bölgelerde farklı şekillerde ortaya çıkar. Bu sebepten, bilhassa aşağı organizasyonlu hayvanlarda metabolik aktivitenin yüksek olduğu ön taraflarında, arka tarafına nispetle daha fazla rejenerasyon kabiliyeti görülür. Bir Planaria vücudunun ön tarafından koparılan küçük bir parçanın kopartıldığı yerde ikinci bir başın oluştuğu görülür. Eğer bu parça vücudun arka tarafından koparılmış olsaydı burada da küçük bir kuyruk meydana gelecekti (Şekil 1.). Planaria'da görülür bu rejenerasyon kabiliyeti mezenşim dokusu içinde bulunan

farklılaşmamış hücrelerin aktivitesi sonucu olabilmektedir. Yaralanmanın oluştuğu bölgede bu hücrelerin hızla çoğalması neticesinde eksik kısımların tamamlanması ile hayvanın ihtiyacına cevap verilmiş olur. Süngerlerde de aynı şekilde herhangi bir kısım kopsa veya yaralansa bu kısım derhal tamir edilir ve kopan yer tamamlanır. Eğer bir süngerin herhangi bir parçası taşa bağlanarak denize atılacak olsa bir müddet sonra o parça tam normal boyda bir sünger haline gelerek inkişaf edip büyüyebilir. Bununla beraber süngerlerde rejenerasyon oldukça yavaş cereyan eden bir hadisedir, bazen aylar ve yıllarca sürebilir. Rejenerasyonda, parçalanmış kısımlar amöbosit hücrelerin faaliyeti neticesi kendilerini tamamlayarak yavaş yavaş büyük ve normal bir sünger haline gelirler.


Şekil - 3
a - Planarı'nin eksik kısımlarını iki başın meydana gelmesi
b - Başın ortasından yarık açılınca tamamlaması

Rejenerasyonun mühim bir hususiyeti de sadece organik yapılarda meydana gelmesi ve inorganik yapılarda olmamasıdır. Yani hiçbir cansız madde (mesela: bir inorganik kristal) kırıldığı takdirde kendi kendini tamir edip yenileyemez, ancak dışarıdan bir tesir ile (ısı, basınç v.s.) inorganik maddede yenilenme olabilir. Organik yapılarda ise canlının komplekslik basamağının derecesine göre farklı şiddetlerde rejenerasyon potansiyeli bulunur. Bu farklı rejenerasyon potansiyeli ise canlının ihtiyacına göredir. Düşmanı çok, devamlı yaralanma ve organlarını kaybetmesi söz konusu olan hayvanlarda bu potansiyel çok yüksektir. Kendini başka şekilde müdafaa edebilecek olan

hayvanlarda daha düşük, insan gibi akıl ve şuur sahibi yaratıkta ise çok daha azdır. İnsanın kesilen kolu veya çıkan gözü yerine gelmez, ancak kesilen sakalı tekrar çıkar veya küçük kesik ve yaralar ancak tamir olur, ama insan aklı ile kolunu ve gözünü korumanın çaresini aramalıdır. Eğer yine de kolunu veya gözünü kaybederse, ona muhakkak bunu telafi edebilmesi için çareler de yaratılmıştır. İnsan, verilen akıl ve cüzi irade ile hayvanlardan çok yüksek ve onların hâkimi durumundadır. Hayvanlara bu verilmediği için de onların eksik tarafını, onlar, yaratan ve ihtiyaçlarını bilen derecelerine göre rejenerasyon kabiliyeti vererek onları korumuştur.

Zoolog Arif YILMAZ

FOTOSENTEZ MAHSULLERİ

Umumi manası ile fotosentez hadisesinin son mahsulleri oksijen ve karbonhidratlar olarak ifade olunur. Oksijenin Çoğu serbest olarak havaya karışır ve bitkide cereyan eden diğer (metabolik) hadiselere iştirak etmez. Bunun bir kısmı ise bitkinin solunumunda kullanılır.

Bu hadisede teşekkül eden, bitkilerin ve bütün canlıların beslenmeleri için çok mühim olan mahsuller, kloroplastlarda meydana gelen enerjice zengin karbonhidratlardır. Fotosentez sonunda doğrudan veya dolaylı yolla glikoz, früktoz, sakaroz gibi şekerler, glikozun (polimerize) olmasıyla nişasta ve bundan da selüloz meydana geldiği gibi yine şekerden yağlar, proteinler ve Organik) asit olarak malik asit, tartarik asit, sitrik asit, oksalik asit gibi asitler meydana gelir.

Bitkilerde “anorganik’ maddelerin oluşması ise; azot, fosfor, kükürt vb. elementlerin “asimilsyonu” ile olur ki bu hadisede de bitkilerin kökler vasıtasıyla topraktan aldıkları nitrat, fosfat ve sülfat gibi tuzlar kullanılır. Bütün bu işleri başarmak da ne bir kimyacı ve fizikçinin ve ne de bir biyolog ve fizyologun harcı değildir.

Selüloz tabiatta en yaygın olan bir fotosentez mahsulüdür. Bir yılda DO milyar ton selüloz oluştuğu tahmin edilmektedir. Bu akıllara durgunluk veren “üretme” gücü ile birlikte bundan tabiatta herhangi bir artık kalmaz. Böyle olmamış olsaydı dünya, içinde yaşanılmaz bir duruma gelirdi. Selüloz, hazmı güç bir maddedir. Bunun sindiriminde kullanılan enzim yalnız “mikroorganizmalarda” bulunmakla birlikte istisna olarak ayni zamanda geviş getiren hayvanların midelerinde de vardır. Toprakta bulunan bazı bakteriler selüloz molekülünü kısa zamanda daha küçük moleküllere ayırarak humus gibi çok faydalı maddeyi meydana getirirler. Böylece selüloz artıkları faydalı bir duruma getirilmiş olur.

Bitkinin Fotosenteze uygun ayarlanması:

Otlar ve çimenler en bol kara bitkilerindendirler ve ayni zamanda en verimli fotosentezcilerdendir. Çünkü hemen hemen tamamen yapraktan ibaret ve uzun sivri uçları güneş ışığını tamamıyla kapacak şekilde yapılmışlardır. Bunların yapraklarının dar oluşu da birbirlerine göğe yapmamasını Sağlar. Yapraklarını dökmeyen ağaçların sivri üçlü yaprakları da tesirli birer fotosentezcidirler. Bunların yapısı da ışığın her bir yaprakla kucaklaşmasına müsaittir. Bu türlü dikenli yapraklar çok küçük göründükleri halde, bunların hepsi, mesela bir çamda yüzlerce metrekarelik yeşil bir saha meydana getirmektedirler.

Kloroplastlara, üzerlerine düşen ışığın şiddetine göre kendilerini ayarlama kabiliyeti verilmiştir. Bu hayretengiz bir husustur. Eğer ışık şiddetli ise yassı şekilde olan bu cisimcikler yakıcı güneş ışınlarına karşı yalnız ince kenarlarını gösterirler. Eğer ışık çok zayıfsa, onlar da her hücrenin taban ve tavanına dağılır, yassı yüzlerini ışığa döndürerek mümkün olduğu kadar ondan faydalanırlar. Bu durum hayatı veren Zatın onun devamı için en küçük bir cisme ne kadar büyük vazifeler verdiğini göstermektedir. Nazik klorofıl molekülleri ışığın değişik dalga

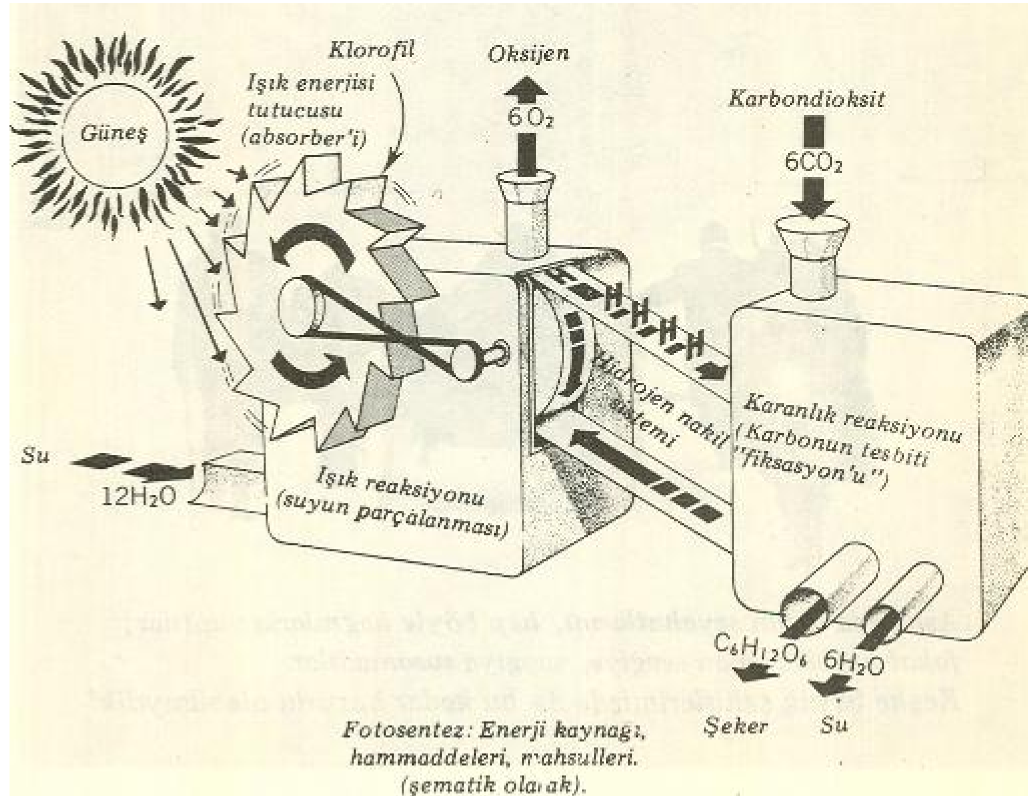
uzunluklarını birbirinden tefrik ederler, yani renkleri “görürler”. Işık, bir yaprağın saydam tavanından süzülüp geçerken, klorofil molekülleri derhal daha uzun dalgalı olan turuncu-kırmızı ışınlarla daha kısa dalgalı olan mavi-mor ışınları seçerler; orta uzunlukta olan yeşil ışınlar ise yaprak tarafından yansıtıldığından, biz yaprağı yeşil görürüz.

Sentetik Sistemler:

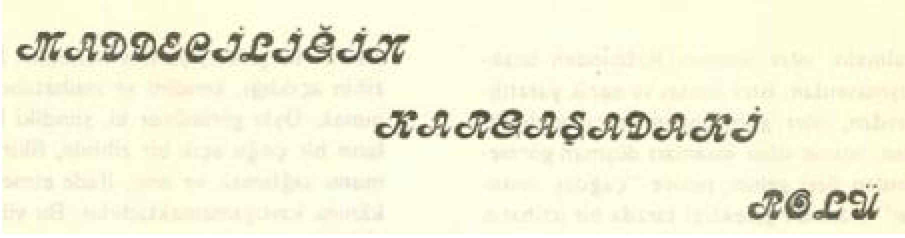
Fotosentez hadisesini misal alıp güneş enerjisini teknolojik olarak kimyevi enerjiye dönüştürmek ve bu suretle yakıt ve enerji sağlamak son yılların en “popüler” araştırma mevzularından biridir. Stanford Üniversitesinin tertiplediği “Enerji sempozyumunda” ışık enerjisinin faydalı enerjiye dönüştürülmesi için iki “enteresan model sistem” teklif edilmiştir: bunlardan biri ışık enerjisinden (foto-dönüşüm) yoluyla hidrojen istihsal ederek, yakıt olarak depolamak, diğeri ise biyolojik “membranlar” ve sentetik fotosentez katalizörleri yardımıyla ışığı fotoelektrik hücrelerde elektrik potansiyel olarak depolamaktır.

Netice olarak diyebiliriz ki; sessiz yaprak laboratuarlarında cereyan eden, üzerindeki esrar perdesi aydınlığa kavuşturulamamış (fotosentez) hadisesi, bütün canlıların solunum ve enerji ihtiyaçlarını temin etmekte ve cansız maddeleri; suyu, kömürü, karbonu, demiri, nitrat, sülfat, fosfat tuzlarını gaybı avucunda renk renk çiçek, meyve, sebzeler haline çeviren, hayatımızı temizleyen Zat’ı, her an şükranla anmamızı icap ettirmektedir.

Dr. Müh. Muvaffak AYVAZ



Fotosentez: Enerji kaynağı, hammaddeleri, mahsulleri. (şematik olarak).



insanın kökünden kopması

Çağımızdaki buhran sebeplerinden biri de mekân veya zaman bakımından, insanın kökünden kopmasıdır. Eskiden insanı, diyarını terk etmeye götüren belli başlı unsur, savaş ve baskı gibi durumlar idi. Şimdi ise bunlar olmaksızın da, teknik, geniş ölçüde buna yol açmaktadır. Köylüler gelişmiş sanayi şehirleri aramakta, taşralılar büyük merkezlere yerleşmek hırsı taşımakta, hatta işsizlik yabancı ülkelere - tek başına veya aile olarak- gitmeye zorlamaktadır. Bu göçlerin ortaya çıkardığı sayısız problemler arasında, manevi ve ahlaki yoksulluklar bile, sayılamayacak kadar çoktur. Bu, “çağdaş göçmenlerden” bir kısmı sırf hatıralarla yaşarken, diğer bir kısmı da kasten, geçmişi bir yana iter, mazi ile birlikte, ahlak kurallarını da bir tarafa atar; ahlaki değerlerin yükünü atmanın hafifliği ile zincirlerinden kurtulmuş olarak yeni bir hayata dalar.

Kökten kopma mekânda olduğu gibi, zamanda da olur. İnsanlar, doğdukları yeri terk etmeksizin de maziyi bir tarafa atıp şimdi içinde yaşamaya alışıyorlar. Birçokları geleneği aşınmış sayarak ondan kurtulmak istiyorlar. Kendi memleketin- de kaldığı halde insanın değişmesinin başlıca iki sebebi olabilir. Birincisi: iktisadi, içtimaı ve tabii şartların değişmesi, ferdi sürekli olarak intibaklara zorlamakta, dün değişmez zannedilen şeyi, ertesi gün işe yaramaz göstermektedir. İkincisi: Bu olağan değişimin yanında, hiç bir ciddi ihtiyaç olmaksızın da mali düşmanlığı yapılmaktadır. “Çağdaş uygarlık” eski olan her şeyi değiştirmek isterken, bazı değişmez gerçekleri de kaybettirmektedir. Mesela, eskinin geleneğe bağlı aile tipinin aksayan tarafları olabilirdi. Fakat onu reddeden modern zihniyet, bizzat aile müessesesini kaldırmaya yönelmektedir. Saldırgan ve gururlu, başkalarını küçümseyici bir vatanseverliğin menü tezahürlerine karşı çıkarken, vatan inkâr edilir hale gelmiyor. Böylece insan, kendisini hiç bir idealin ve heyecanın harekete

geçiremediği, gayesini ve ahlaki değerlerini yitirmiş, her türlü gelenekten de soyunmuş olarak, saçma bir dünyanın ortasında boşlukta kalmış hissediyor.

Yalnızlık:

İnsanlığın değişmesinin bir başka belirtisi olan yalnızlık, "çağdaş trajedi"nin belli başlı tema'sı olmuştur. Fertlerin ve milletlerin birleştiği bir devirde, insanın yalnızlık duymasını açıklamak zordur. Yalnızlıktan bahsetmek tuhaf görünür. Çağımız A. Camus'un aktüel hale getirdiği, Yunan mitolojisindeki Sisyphe'in sürekli çilesini insana tattırmaktadır. (Yunan mitolojisine göre Sisyphe'in ebedi cezası, cehennemi bir hayatta iri kayayı, dik bir dağın tepesine çıkarmaktır. Kaya tam tepeye varır varmaz, yeniden aşağıya yuvarlanır, aynı iş tekrarlanır durur. Bu isim, güç ve 'neticeye ulaşmaksızın, durmadan tekrarlanan bir işle uğraşan, insanlar için kullanılır) Devrimiz yazarlarınca çok işlenen bu beşeri yalnızlık, başka başka felsefi izahlara yol açmaktadır. Bu yalnızlık ister insanın Rabbinden uzaklaşmasından, ister hassas ve nazik yaratılışından, ister gururundan ve çıkarcılığından, isterse öbür insanları düşman görmesinden ileri gelsin; netice Çağdaş insanlar arasında gerektiği tarzda bir irtibatın bulunmayışıdır. Yaratıcıyı inkâr eden egzistansiyalizm, beşeri yalnızlığı, insanlığın bir kabı kabul eder. Açık veya gizli olarak "Çağımız insanına" geniş ölçüde tesir eden bu cereyan yönünden baktığımızda; var oluş gayesiz olunca, varlık bir temele dayanmayınca ve insanlar, ne tahayyüllerinin semeresi olan Yaratıcı'da ne de bir başka tabii kavramda varlıklarına bir meşruluk ve bir izah bulamayınca, artık bizi başkalarına bağlayacak bir ortak nokta nasıl bulunabilir? 18. asrın rasyonalizm'i tabiatüstünü kaldırırken, beşeri münasebetleri göz önünde bulundurarak, dinin koyduğu şefkat, kardeşlik, Allah için sevmek ilkeleri yerine bir başka unsuru, ebedi insanlığı

geçirmekle, çıkardığı güçlüğü çözdüğünü sanmıştı. “Çağdaş ateizm” ise Allah’a ve hatta “ebedi insanlık” kavramına başvurmayı reddederek, insanı kâinat içinde yalnız bırakmaktadır. Materyalizm, insanın, Yaratıcıyı kabul etmekle kendisini ortadan sileceğini ileri sürerken, inkârını güya insana değer vermeye dayandırırken, istesin veya istemesin, insanlığı vardırdığı yer, onu sıfıra müncer etmek olmuştur. Öte yandan egzistansiyalizm, kendi dışındaki varlıklar, gayesiz ve şahsı hesabına kullanılacak eşya haline getirmektedir. Böylece insan varlığı da, istenildiği gibi yoğrulup şekil verilebilecek bir hamur sayılmaktadır.

Yalnızlık, insanı -bir dağ başında veya tekkede olmasa da-, benliğinin derinliğinde bir inzivaya götürmektedir. Sosyal psikoloji uzmanlarını, şimdilerde en çok düşündüren, bir arada yaşayan insanlar arasındaki haberleşme kopukluğu mevzuudur. Bu karmaşık realite, bizi üç ayrı hadise ile karşı karşıya koymaktadır: ifade, zihin açıklığı, kendini ve muhatabını tanımak Öyle görünüyor ki, şimdiki insanların birçoğu açık bir zihinle, fikir uyumunu sağlamak ve onu, ifade etmek imkanına kavuşamamaktadırlar. Bu yüzden, kendi kendilerine olduğu kadar, başkalarına da yabancı hale geliyorlar. Düşüncemizin vasıtası olan ifade de, bir büyüme rahatsızlığı geçiriyor. Ortalıkta bir mefhum anarşisi vardır. Aslında uyuşabilecek kimseler, birbirlerinin ifadelerindeki bazı tabirlere takılarak veya kendine göre mana vererek, karşılıklı düşman kesiliveriyorlar.

Konunun uzmanlarından Louis Lavelle diyor ki: “İlimlerin ilerlemesi neticesinde kelimeler, eski manalarını çok değiştirdiler. Dolayısıyla ses ile yankısı arasında bir nispetsizlik ortaya çıktı, yani söyleyenle muhatap arasında bir nevi irtibatsızlık bulunmaktadır”, Bir misal vermek için şu olaya işaret etmek isterim: Bir kaç yıl önce Erzurum’da, ortak tarafları çok olan belli başlı iki öğrenci grubu

arasında büyük olaylara yol açan husus, bunlardan birinin dergilerinden birinde çıkan bir yazıda “Komünizme yaklaşımımız” deyiminin yer almasıydı. “Yaklaşım”, son yıllarda Batının etkisiyle Türkçeye yerleşen (approche) karşılığında kullanılırken, dilimizdeki “yakınlaşmak” anlamına alınarak, bir kaç yıl giren bir çekişmeye hatta son seçimlerde bir partinin aleyhinde bir propagandaya kadar götürdü. Zamanımızda öyle bir durum ortaya çıkmıştır ki, ne kadar derin ve açık olursa olsun, hiç bir fikir, ifade anarşisi karşısında direnecek durumda değildir. Komünikasyon kopukluğunun, dolayısıyla yalnızlığa düşmenin, bir başka tarafı da, “çağdaş insanların kendilerini ve başkalarını tanıma güçlüğü çekmelerinden ileri gelmektedir. Ben, kendimi tanıdığım gibi miyim? Yoksa hüviyetim, başkalarının beni tanıyışlarından mı ibarettir? Fark varsa, niçin oluyor? Neden beni yanlış tanıyorlar? Şeklindeki sorular, herkesi meşgul etmekte, çoğunu buhrana itmektedir.

Maddeci medeniyetin sıraladığımız tezahürleri, insanlığın seviyesini düşürmekle kalmamakta, aynı zamanda her birimize ait şahsiyeti tek kalıba sokmaktadır. Her şeyden önce yaşadığımız ortam, kılcal damarlar gibi tesirini üzerimize yaymaktadır. Aynı şeyleri okuyor, aynı şeylerden bahsediyor, aynı şeyleri yapıyoruz. Şehirlerin, binaların, döşenişine varıncaya kadar evlerin yeknesak manzarası, moda salgınları ve moda esareti her kişiye ait orijinalliği kısırlaştırmaktadır. Aynı fabrikadan çıkmış seri mamulleri andırıyor insanlar. Bu insanların, derinliğine mazileri, tarihleri, deruni şahsi hayatları yoktur. Ama onlar her zaman yapmacıklarla derinliğe sahip oldukları intibaını vermeye hazırdırlar. Gerçekte onların sadece ihtirasları ve iştihaları vardır. Bunlar, köklü davranışların kendilerinden beklenemeyeceği, rüzgârların önündeki kuru yapraklar durumunda, mesuliyetlerini ve mükellefiyetlerini unutmuş, yalnız, haklarının olduğuna inanan köksüz kimselerdir.

Bunun yanında, toplum hayatındaki sosyal farklar, büyük ölçüde, birbirine zıt kategorilerin oluşmasına yol açmaktadır. Bunun sonucu olarak, artık fertler hükümlerini kendi hususiyetlerinden değil, bağlı oldukları gruplardan almaktadırlar. Vazifemizin icabı olarak bilmemiz gereken veya kendimizi göstererek öğünmek kastı ile bizden cevap bekleyen her soru, cevabını kendi kabiliyet-ve hususiyetlerimizde değil, bizim grubumuzun basınından yapılan aktarmalarda buluyor. Böyle olunca gazeteler, artık mesele bile vazetmiyor, sadece parsellediği çevresine göre yorum yetiştiren bir yayın organı haline geliyor. Güdümüne girilen bu rehberler, açıktan açığa yol göstericilik iddiasında olmadıklarından, taklitçilerin fikir ve şahsiyet yoksullukları gizli kalmaktadır. Hâkim olan taklit ve başkalarıyla uzlaşma duygusu kritik unsurunu uzaklaştırıyor. Çağımızın büyük paradokslarından biri de, insanların başkalarına benzemeleri içinde, devamlı olarak ‘devrim” yapmak iddialarıdır, Devrimciliği kimseye kaptırmak istemeyen Marksistlerin bile yaptıkları, yüz kusur sene önce ortaya sürülen bir teorinin izleyicileri olmaktan ibarettir.

Şahsiyetleri silen grup taassubunun bir sonucu da, yan yana bulunan insanların, farklı düşüncelerini sakin bir hava içinde ortaya koyup görüşme durumuna girememeleri olmaktadır, Farklı insanların, görünüşte karşı karşıya konuştuklarını (ki bu da fazla değildir) inkâr etmiyoruz. Fakat bu durumda da tartışanlar, daha doğrusu çarpışanlar müşahhas kişiler değil, mücerret kategorilerdir. İnsanlar konuşa konuşa anlaşabilir ama cansız mücerret kategoriler, taassuplar irtibat sağlayamazlar. Kişileri ihmal etmenin temelinde, maddecilikten gelen bir bakış vardır. Bu telakki insana, eşya gibi “yeri doldurulabilir, bir başkası onun yerini tutabilir” nazarıyla bakar- Muasır bir batılı yazar, hayal kırıklığına uğramış bir kadına, nişanlısına karşı şu sözleri söyletir: “Sizin medeniyetinizin hiç bir insanı, çile

çekecek kapasitede değildir. Sevgi, ancak her bir insana "yeri doldurulamaz" olarak bakan bir cemiyette bulunabilir. Oysa sizin mensup olduğunuz medeniyet her insana "yeri başkası tarafından doldurulabilir" nazarıyla bakar. Sizler, sevdiğinizi iddia ettiğiniz insanda ve dolayısıyla kadın- da, Allah (yahut tabiat> tarafından, bir basımda ve tek nüsha olarak yaratılmış bir varlık görmüyorsunuz. Size göre insan, seri halde var edilmektedir. Sizin nazarınızda bir kadının yerini bir başkası tutabilir... Siz onların ne ümitleri, ne de ümitsizlikleri ile ilgilenirsiniz. Siz rakamlarla uğraşırsınız. Mefhumlardır, tecritlerdir sizi ilgilendire sadece, insanlar değil!"

Doç. Dr. Suad Yıldırım

BÖYLE ELİ BOŞ DÖNDÜLER

İnsanoğlu senelerin hayal ve düşünceleri neticesinde yaptığı çalışmalarda Ay'a gitmek üzere 1969 senesinde Amerika 'da Florida'daki uzay üssünden Apollo-11 ile havalanan 3 astronot 4 gün içinde Ay'ın sükunet denizi bölgesine iniş yapmıştı. Yeryüzünde milyonlarca insan büyük bir heyecanla insanoğlunun Aya ilk defa ayak basmasını takip ediyordu. Bu heyecan daha çok Ay'a ayak basmak ve yürüyüşünden ziyade Ay zemininden getirecekleri taşları bekleyişten ileri geliyordu.

Yapılan çalışmalar ve e taşlar ne işe yarayacaktı? Öncelikle Ay'da hayatın olup olmadığı büyük merak konusu idi, e anlaşılacaktı.

Ay'ı teşkil eden zeminin jeolojik ve topoğrafik yapısı bilinecekti.

Ay'ın diğer gezegenlerle olan irtibatı ile yaratılış şekli anlaşılacaktı.

Ay'ın, Dünyamızın ve dolayısıyla kâinatın ne zaman yaratıldığı yani yaşı ve sırrı tespit edilecekti.

"Uzay" vasıtalarına bir istasyon vazifesi yapıp yapamayacağı anlaşılacaktı.

İnsanlığın faidesine veya zararına hizmet edecek bazı araştırmalara yardımcı olması sağlanacaktı. Astronotlar 8 gün sonra Ay'dan Dünya'mıza döndüklerinde bilindiği gibi denize düşerek iniş yapmışlardı ve beraberlerinde 22 kg. Ay taşı getirmişlerdi.

Taşların önce resimleri çekildi. Sonra büyük bir titizlikle araştırma laboratuarlarındaki bekleyen ilim adamlarına dağıtıldı.

Taş numuneler elektro mikroskopları altında binlerce defa büyütülerek incelendi.

Sabırsızlık içinde bekleyişten birkaç gün sonra bu büyük araştırma laboratuarları sözcüsü asık bir suratla laboratuardan dışarıya çıktı. Dünya basını kendisinden merakla bir şeyler bekliyordu.

Sözcü basın muhabirlerine hitaben:

“Maalesef tatminkâr bir durum yok, kati neticeler için diğer Apollo seferlerinin yapılması gerekmektedir” diyordu.

Bundan sonra hepimizin bildiği gibi 1972 senesine kadar devam eden Apollo 12 den 17 ye kadarki Ay seferleri sona erdiği zaman 300 kg. kadar Ay taşı toplanmış bulunuyordu.

Bu sırada Rus’lar da insansız L UNA 16 ile 1976 yılında Ay’dan bir miktar taş alabilmişlerdi Amerikalılar ve Rusların aldığı taşlar ve çalışmalar birleştirildi. Taşların bir kısmı dünyanın muhtelif jeoloji bilginlerine gönderildi,

Ve netice de dünyamızdan aşağı - yukarı tahmin ve tespit edilebilen bazı bilgilerden ibaretti.

Bu bilgiler de şunlardı;

• Ay’ın yaşının 4,6 milyar yıl olduğu.

• Ay Bazaltlarının (koyu yeşil renkli sert bir taş) Hawaii ve İzlanda Bazaltlarına benzediği.

• Getirilen taşların Ay’ın başka bölgelerindeki yüksek arazilerden kopmuş olan taşlar olduğu.

• En çok merak konusu olan Hayatın bulunmadığı tespit edilmiştir.



Bu büyük ve milyarları bulan uzay çalışmalarında ve takriben 15 yıllık bir zaman neticesinde insanoğlunun Ay'dan eli boş döndüğü ilan ediliyordu.

Yirminci asır ay seyahatini böyle bir inkisar ve ümitsizlikle sona erdirirken, gelecekte yeniden bu perdenin açılacağından söz etmekte oldukça zordur. Böyle bir hiç uğruna katlanılan bu uzun seyahatler hakkındaki en enteresan söz ise, bundan takriben 50–60 sene evvel şöyle ifade ediliyordu: "Şimdi sen dahi ey katre içine giren hâkim feylesof! Senin katre-i fikrin dürbünüyle, felsefenin merdiveniyle ta Kamere (Ay'a) kadar terakki ettin. (çıktın)

Kamera girdin. Bak, Kamer kendi zatında kesafetli zulümatlıdır. Ne ziyası var, ne hayatı, Senin sayın (çalışmaların) beyhude, ilmin faidesiz gitti... “ (S)

Metin N.Çakan


O'NUN Ş



BİRİNCİ ŞAHİD:

Tevhit iki kısımdır. Mesela: Nasıl ki bir çarşıya ve bir şehre büyük bir zatın çeşitli malları gelse, iki şekilde onun malı olduğu bilinir. Biri: kısa ve avamcadır ki: “Bu kadar azim mal, ondan başka kimsenin haddi değil ki, sahip olabilsin.” Fakat böyle avamdan bir adamın nezaretinde, çok hırsızlık olabilir. Parçalarına çok adamlar sahip çıkabilir. İkinci çeşit odur ki, her denk üzerinde yazıyı okur, her bir top üstünde turrayı tanır, her bir ilim üstünde mührünü bilir bir surette “Her şey o zatındır.” der.

İşte şu halde her bir şey, O zatı, manen gösterir. Aynen öyle de, tevhit dahi iki çeşittir.

Biri: Avamca ve zahiri tevhittir ki, “Cenab-ı Hak birdir; şeriki (eşi, ortağı), nazırı (benzeri) yoktur. Bu kâinat onundur.”

İkincisi: Hakiki tevhittir ki, herşey üstünde Kudretinin sikkesini ve Âlemlerin Rabbi oluşunun mührünü ve kaleminin nakşını görmekle, doğrudan doğruya her şeyden O’nun nuruna karşı bir pencere açıp O’nun birliğine ve herşey O’nun dest-i Kudretinden (Kudret elinden) çıktığına ve Ulûhiyetinde (İlahlığında), Rububiyeti’nde (Rabliğinde) ve mülkünde hiç bir veçhile, hiç bir şeriki ve yardımcısı olmadığına, görmeye yakın bir yakin ile tasdik edip iman getirmektir. Ve bir nevi “huzur-u daimi” elde etmektir. (Biz de şu sözde, o halis ve âli hakiki tevhidi gösterecek şahitleri zikredeceğiz.)

BİR İHTAR: Ey sebeplere tapan gafil! Sebepler, bir perdedir. Çünkü izzet ve azamet öyle ister. Fakat iş gören İlahi Kudrettir. Çünkü tevhit ve celal öyle ister ve istiklali iktizat eder. Sultan-ı Ezeli’nin (Allah’ın) memurları, İlahi Saltanatın icraatçıları değillerdir. Belki o saltanatın dellallarıdırlar ve o Rububiyeti’n temaşa eden nazırlarıdırlar. Ve o memurlar, o vasıtalar; Kudretin izzetini, Rububiyeti’n haşmetini göstermek içindir. Ta (zahiren) adi ve değersiz (zannedilen) şeylerle Kudretin temas ve alakası görünmesin. Aciz ve muhtaç olan insanı bir sultan gibi, aciz ve ihtiyaç için, memurları şerik (eş ve ortak) edinmiş değildir. Demek, sebepler konulmuş, ta aklın zahir nazarına karşı Kudretin izzeti muhafaza edilsin. Zira aynanın iki yüzü gibi, herşeyin bir “mülk” ciheti var ki, aynanın renkli yüzüne benzer. Muhtelif renklere ve hallere medar olabilir. Biri “meleküt”dür ki, aynanın parlak yüzüne benzer.. Mülk ve zahir yüzünde, İlahi Kudretin izzetine ve kemaline uygun düşmeyen haller vardır. Sebepler, o haller hem merci hem vesile olmak için konulmuşlar. Fakat melekütiyet tarafında

herşey şeffaftır, güzeldir. Kudretin bizzat alaka ve temasına münasiptir. İzzetine aykırı değildir.

Onun için sebepler, sırf zahiridir, melekütiyette ve hakikatte hakiki tesirleri yoktur. Hem zahiri sebeplerin diğer bir hikmeti şudur ki: Haksız şikâyetleri ve batıl itirazları, Mutlak Adil Cenab-ı Hakka Yöneltmemek için, o şikâyetlere, o itirazlara hedef olacak sebepler konulmuştur. Çünkü kusur onlardan çıkıyor, onların kabiliyetsizliğinden ileri geliyor. Bu sırra latif bir misal suretinde manevi bir temsil rivayet ediliyor ki; Hz. Azrail Aleyhisselam, Cenab-ı Hakk'a demiş ki: "Ruhları alma vazifesinde Senin kulların benden şikâyet edecekler; benden küsecekler." Cenab-ı Hak, hikmet lisanı ile ona demiş ki: "Seninle kullarımın ortasında, musibetler, hastalıklar perdesini bırakacağım. Ta şikâyetleri onlara gidip senden küsmesinler."

İşte bak, nasıl hastalıklar perdedir; ecelde zannedilen fenalıklara mercidirler. Ve ruhları almada hakikat olarak olan güzellik, Azrail Aleyhisselamın vazifesine aittir. Öyle de: Hz. Azrail dahi bir perdedir. Ruhları almada zahiren merhametsiz görünen ve rahmetin kemaline münasip düşmeyen bazı hallere merci olmak için, o memuriyete bir nazır ve İlahi Kudrete bir perdedir. Evet, izzet ve azamet ister ki, sebepler, dest-i Kudretin perdeler-i ola akim nazarında… Tevhit ve celal ister ki; sebepler, ellerini çeksinler hakiki tesirden..

Çalınan zille bir kapıdan boşananlarla dopdolu koridorlarda yapayalnızsın kendi başına.. Gürültülerin içinde dolaşırken sanki herkesten perde perde gizlenmişsin de sessiz dehlizlerde ve kimsesiz izbelerde dolaşıyorsun.. İçin gizli bir feryat koparıp inlerken aşina gönüller arayan gözlerin kuruyu gözle yen bir kıvılcım gibi parlak.. Ama baksana şu kumsala, sanki yalnız düşen her yağmur tanesi buhar buhar uçmaya hazırlanıyor! “Cız!”deyip sönenler de var, nice dönenler gibi taklidi olarak doğru bildiklerinden.. Öyle ya, damlalar varlıklarını korumak için ya göle düşmeliler veya bir araya gelmeliler.. Senin gönlün günde kaç defa döner. Hakka dönenlerle beraber, sönmeyen hakikat güneşine, yoksa nice olurdu halin karanlığa alışık körlerin içinde körele körele..

Evet, burada sadece bir sen varsın, bir de için için andığın.. Hem elbet altı cihetten veya cihetsiz duydukları ile Gar-ı Hira; seninle beraber duvarları çınlaya çınlaya inleyen bu mekandan binler defa daha sessizdi ve ondaki Dürr-i Yekta ise elbette daha yalnızdı.. Çünkü o zaman, henüz gönül şerhedeceği başka bir aşina yoktu.

Hem seni kim anlasın, siyah gözlüklerden seyredilen kapkara manzaranla.. Ve kim var dinleyen, kör süzgeçlerden geçirilen kısık sesini... Evet şu anda terkedilmiş bir garip gibisin yalnız başına.. Ne kimse döner gönül kapma, ne kimse açar dost kalbini.. Bad-i saba da yok ki!. İçin gibi sızlayan sade bir ezan sesi.. Çok yakınından, yanık sesli müezzinin nağmelerinden gönlüne mızrap gibi inen fakat katı kalplere sızamayan..

Ama aldatmasın seni asla çok görünmeleri ve kabarmaları Hakka ters ve şaşı bakanların.. Zira sel üstündeki köpükler elbet bir dönemeçte silkelenecektir.

Hem “nice azlar vardır ki, galip gelir yığın yığın çoklara. Soruyorum, kim vardı yanında, mağaranın koridorunda? Kaç kişiydi Mekke sokaklarında? Musallat edilmemiş miydi Taif’te ayaklarına taş atan çoluk çocuk ve bir sürü insan ayak takımından? Hangi ordu ile dalmıştı Yesrib ufuklarına? Üç yüzle, Bedir’de kaç yüze muzafferdi? Karşı koymadı mı Uhud’da binle, kinle bilenmiş üç bine? Ama bak sen berekete, savaşsız girerken on sene sonra ana yurdu Mekke’ye!.. Hem sana bir reşha‘dan haber verenler de, önceleri senin hissiyatınla dolup taşmıyorlar mıydı? Yumurtalarına baka baka yavrularını elde eden kuluçkadaki kaplumbağa gibi, samimi ve sıcak göz nurunu, yetiştirmek istediklerinden ayırma.. Kaplumbağa ayağı ile dahi yürümüş olsan, bir de bakacaksın ki, Aşil’den fazla yol almışsın.. Bu bir sırdır ki, göz görür, kalb tasdik eder de akıl sadece hayran kalır!. Çünkü Sırlar Muallimimiz: Hakka bir karış gidene Hakkın bir arşın; bir arşın gidene bir kulaç; yürüyerek gidene koşarak geleceğini, ifade ediyor, öyleyse bir bahçıvan gibi elindeki testi veya fıskiye ile bahçede nasibine düşenleri ab-ı hayata doyurmaya çalış.. Göreceksin ki, birini bin edecek.. Tohumlar çok bere ketli sümbüller verecek. Biraz üzerinde titrediklerinin etrafında yüzlerce çiçekler açtıracak!...

Saffet Senih



SON MUHASEBE

Hücrenin taş duvarlarından çıkıp buraya kadar yürümek göz açıp kapayıncaya kadar çabuk geçmişti. Gözlerinin ne zaman bağlandığının farkına bile varmadı.

Kalbin atışları hızlanırken aslında bütün çabası, bütün aceleciliği, heyecanı zamanı durdurmak istemekte fakat dudaklardaki burkuntu kalbe, bunun bir hayal olduğunu acıyla anlatmaya çalışmakta. Yine de zamanın durdurulamayacağını akıl idrak etmekten uzak.

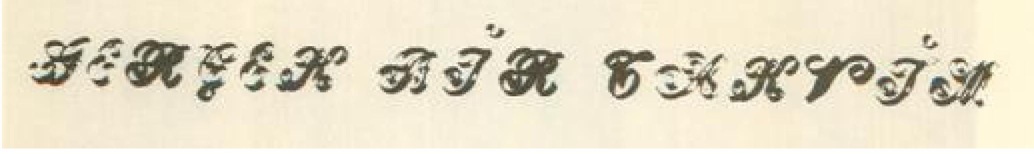
Artık bu noktada imtihan süresini düşünmeye dahi vakit yok. Süreyi uzatabilecek seneler hükmüne getirebilecek, her seneyi şerha şerha tartıp, her senenin saniyesini bir altın, bir elmas hükmüne kalb edecek bir tek kurtarıcı kalmış.

Göz bağlanıp, sırt çevrilince artık bütün esbap sustu, eller yukarıya kalkıp sanki geldiği yere gideceğini haykırmakta. Zaman çok kısa. Geçmişi mütalaa etmek, bir

tartıya koymak, hatta yıldırım hızıyla bir film şeridi gibi gözden geçirip bütün geçen hayatı için bir an, bir saniye kadar olan müddet içinde, senelerin gözyaşını bir anda akıtıp kendisini salaha, kurtuluşa götürecek nehri bir anda teşekkül ettirmek.

Fakat görüyoruz ki, başka bir dünya için terhis teskeresini sırtından mühürletip, dizbağları çözülen ve son defa secdeye giden bu insanlar kadar dahi zamanımız olmayabilir.

Zekvan AYVAZ



Her bir çizgisi ay gününe tekabül eden sedefli deniz salyangozu bir takvim gibidir. Halen Berlin Princeton Üniversitesinde çalışan Peter G. Kahn adlı bir Alman jeolog ve Kolorado Üniversitesinden Amerikalı bir fizikçi, Stephen M.Pompea, sedefli deniz salyangozunun büyüme ahenk ve yeryüzü-ay arasındaki sistem üzerine dinamik gelişme hakkında sabırlı bir çalışmayı yayınladılar.

Araştırmalarının esası, ağaçların büyümesinde görülen senelik birbiri arkasına gelen dairelerle sedefli deniz salyangozunun kabuklarının büyümesi arasındaki benzerliğe dayanıyordu.

Sedefli deniz salyangozu (nautilus pompilius), koleksiyoncuların çok iyi bildiği, spiral (helezon) şeklinde katlanmış, iç tarafında bölmelere ayrılmış kabuğu olan bir yumuşakçadır. Bu kabuktan, birbirine çok yakın iki orta düzlemde ortadan kesildikten sonra reçinelerin içine konur, böylece logaritmik helezon gözler önüne serilmiş olur.

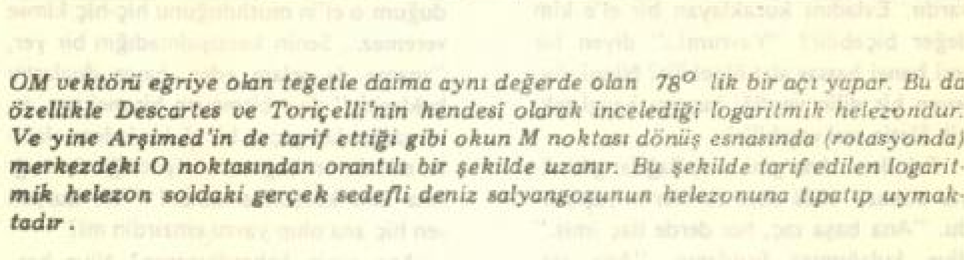
Bu spiralde, gittikçe büyüyen bölmeler, çok küçük olan ve merkezden başlayan o kadar çok bölme oluştururlar ki nihayet bir huni şeklini alırlar. Bunlardan 31 e kadar sayılır. Her bir bölmenin ortasındaki küçük kanal bir devamlılığı gösterir ve böylece diğer bölmelerle münasebet kurulmuş olur.

Eskiden beri ve halen bu canlılar, gündüz boyunca 400 m derinlikte yaşarlar ve her gece düzenli olarak deniz sathına çıkarlar. Bu hayat tarzının niçin böyle olduğunun mutlaka bir hikmeti vardır. Bu durum da, bugünkü müspet ilimlerin birçok hadisenin niçinini izah edemediği durumlardan birisidir. Bu yumuşakça, kabuğunun dış kısmında yaşar. Her bir iç bölme bir aylık büyümenin bir

dilimine tekabül eder ve bu esnada yumuşakça, her gün gittikçe genişleyen ve azar azar kabuğu büyüten kalkerli bir madde salgılar.


İki bölme arasındaki 1 ayda meydana gelen ve gün sayısını gösteren çizgiler

Bir ay sonunda, arkasında bir kanal ağzıyla delinmiş bölmeyle kapatarak içinde yaşadığı boşluğu örter. O halde ne kadar bölme varsa yumuşakçanın da o kadar ay yaşı vardır. Ve her bir duvar arasında kabuğun üzerinde ne kadar çizgi varsa o kadar gün geçmiştir. Her bir çizgi geceleyin bir satha çıkış ve gündüz 400 metreye bir dalışı göstermektedir.



OM vektörü eğriye olan teğetle daima aynı değerde olan 78° lik bir açı yapar. Bu da özellikle Descartes ve Toriçelli'nin hendesi olarak incelediği logaritmik helezondur. Ve yine Arşimed'in de tarif ettiği gibi okun M noktası dönüş esnasında (rotasyonda) merkezdeki O noktasından orantılı bir şekilde uzanır. Bu şekilde tarif edilen logaritmik helezon soldaki gerçek sedefli deniz salyangozunun helezonuna tıpatıp uymaktadır.



Üstte, aylık bölmeler, altta; iki ok arasında bir aylık bölme büyütülerek gösterilmiştir

İki araştırıcının keşifleri şöyle olmuştur: Bir bölmeyle takdim edilen devridaim (siklus) aya aittir. Çünkü günlük yukarıya çıkış med-cezir hadisesine bağlıdır ki bu da ayın tesiriyle olmaktadır. Bu iç bölmeler gerçekten denizaltı sarnıcı gibi vazife görmektedirler ve böylece 500 metreden

daha fazlaya dalmaktadırlar. Aynı zamanda ince, zara benzeyen bir kordon (sifon) yardımıyla çıkış için gaz (özellikle azot gazı) doldurmaktadır. Bu sifon her bölmeden geçmekte ve hayvanla kabuğu arasındaki yegâne bağı teşkil etmektedir. Şu andaki sedefli deniz salyangozunun kabukları üzerinde, her bir bölme arasında değişmeyen 29 ila 30 arasında, günlük çizgiler sayılır. Kamere ait ay da 29,52 “yer günü”dür. Bu da canlı bir organizmanın fizyolojisi üzerine ayın doğrudan tesirini göstermektedir. Birbirinden çok ayrı gibi görünen iki hadise arasındaki hendesi münasebet, bu ve buna benzer hadiselerdeki nizamın acaba nasıl ve kim tarafından yapıldığı, araştırıcıları ve ilim adamlarını derin düşüncelere sevk etmektedir.

Dr. Şerafettin Alan

GARİP ANA

Herşeyin bir ölçü birimi, bir değeri vardır ama "A N A" denen varlığa ne değer biçilir, ne zaman onu eskitebilir, ne de onun değerini ölçebilen bir ölçü birimi vardır. Evladını kucaklayan bir ele kim değer biçebilir? "Yavrum!..." diyen bir sesi hangi hassas alet ölçebilir? Ninni söyleyen bir dilin verdiği huzuru hangi teknik aletin sesi verebilir?

Eskiden "Ana gibi yar, Bağdat gibi diyar olmaz" sözü altın devirlerini yaşıyordu. "Ana başa taç, her derde ilaç imiş." diye kulağımıza fısıldanıp, "Ana ata, önünden geçmek hata." düsturuyla terbiyeli bir nesil yetiştiriliyordu.. Zaman su gibi aktı. Yıllar birbirini kovaladı... Ve ansızın hain bir rüzgâr esti... Bağımızı viran etti... Bülbülü gülden, anayı yavrudan ayırdı.. Bu kahpe rüzgârın ardından gelen medeniyet kasırgası ortalığı kasıp kavurdu. Büyüğe saygı küçüğe şefkat -edep ve terbiye- ile döşeli olan Ahlak Sarayımızı temelden sarstı... Hemen kollar sıyandı. Her tarafı "a y d ı n" bir nesil meydana getirilmeğe çalışıldı... Olmadı. Gayetler boşa gitti... Ellinci baskısı yapılan bu neslin her baskısı bir öncekine rahmet okuttu, çıra yakıp arattırdı...

Bugün anaların başı "Başı dumanlı dağlar." misali dertlerle kaplı. İnsanın iliklerine kadar işleyen bir dert... Anaların bağrını delen, canına tak dedirten onulmaz bir yara: "Evladının kendine hor bakması." Dertli Ana!.. Hainler bunun için uğraşıyordu. Beni sana düşman etmeğe çalıştılar.. Senin seccadene... Senin başörtüne... Senin ahlakına... Narin ellerinle "Benim bağrımdan kopan bir parçam." diye bağrına basarak büyüttüğün yavrun şimdi sana hor mu bakıyor? Dün senin için destan yazan eller bugün zehir mi saçıyor? Kalemler yemin mi etti sana methiyeler yazmamağa? Yoksa kelimeler, harfler mi

kayboldu? “Garip Ana... Sen sessiz bir destandın, seni okuyamadım. Senin verdiğin saadeti, öpüp başıma koyduğum o elin mutluluğunu hiç-hiç kimse veremez... Senin konuşulmadığın bir yer, “anama da selam eder, hayır dualarını beklerim.” diye bitmeyen bir mektup, seni yazmadan geçen bir el, bir kalem olabilir mi? Senin bağrında büyüttüğünün bağrına kim kurşun sıkabilir? “Kör kurşun sen hiç ana olup yavru emzirdin mi?”

Ana niçin kahrediyorsun? Niye herşeyden ümidini kestin? Zaman seni eskitti mi? Yapma Ana!.. Sen durdukça değerlenirsin. Başın beyaz “Başörtünle” örtülü olduğu, gözünde gözlük iğneye ip takmağa çalıştığın zamanki halini seyretmekten beni kim alıkoyabilir? O an elini öpüp duanı almak.. Seni kucaklamak kadar insana ne saadet verebilir? Adeta Cennetin kokusu duyulur. Peygamberimizin: “Ana ve babasına sağlığında yetişipte Cenneti kazanamayanın burnu yerde sürünsün.” diye üç defa tekrarlayarak yerdiği -Cennet nimetine kavuşamayan-insanın talihsizliğine kim düşmek ister?

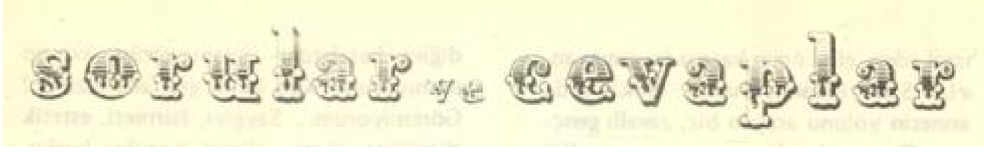
Bize birşeyler mi söylendi? Kulağımıza bir ses mi çarptı? Ne oldu?.. Niye ierk-i diyar ettik? Anlayamadım. Birşeyler arıyoruz öyle mi? Kaybettiğimizin ne olduğunu bilmeden, nerde kaybettiğimizi düşünmeden... Evinin bodrumunda yüzüğünü kaybedip evinin kapısında “iğne düşse bulunacak.” yerde arayan “Nasreddin Hoca” misali... Sokaklarda “Yaşa!.. Varol!.. çığlıkları içinde.. Allah rızası için çalıştığımızı söylüyoruz. Heyhat!. “Cennet Anaların ayağı altındadır.” diyen, “Allahın rızasını ana ve babanın rızasında” gören Peygamberimiz değil mi? Allah rızası için çalışıyorum derken, anasını ihmal eden, elini öpüp başına koyamayanlar!.. Size inanmıyorum!.. Sokaklarda cennetin yolunu arayan biz, zavallı gençlere... Bayramdan bayrama anasının elini öpmekle, anasına hizmet ettiğini zannedenlere... “Anama hakkını helal ettirdim” diyen

bizlere... Keşke hepimizin kulağından bir “Pir-i Fani” tutup: “Oğlum Cennetin yolu orda değil.” iki parmağıyla kulağımızı daha fazla sıkarak- “Cennetin olu sizin evden, pür tesettürlü ananın ayağının altından geçiyor.” diye bağırsaydı duyar mıydık bilmiyorum...

Ana! Herşeyin sahtesi çıktı. Sahte analar türedi... Parmaklarımın ojesi bozulur korkusuyla yavrusunu tutmayan, dudaklarımın boyası çıkar endişesiyle yavrusunun yanağını öpmek istemeyen, kucağınla yavrusunu götürmekten utanıp teknik aletlerle tekerlek üstünde büyütmek için uğraşan “sözde analar” çıktı... Onların nesillerinin sokaklarda “Kin!.. Kin!.. İntikam!..” diye bağırışlarını görünce senin değerinin paha biçilmez olduğunu bir kere daha idrak ederek, işlediğim hatalardan dolayı yüzüm kızarıp utanıyorum. Kim senin gibi ana olabilir? Göremiyorum... Saygıyı, hürmeti, estetik güzellikte gören, cildim bozulur korkusuyla doğum kontrolüne koşanlar... Çocuklu olabilirsiniz ama katiyyen ana olamazsınız. Analık sadece doğurmak, dokunmadan çocuk büyütmek değildir. O, başlı başına uykusuz gecelerle, gözyaşlarıyla söylenen ninnilerle, çile ve ıstıraplarla dolu olan mukaddes bir görevdir.

Ana! Şimdi anladım. İçini elim bir ıstırap kavuruyor. Kahretme!.. Suç senin değil... Senin himmet ellerinden mahrum olarak da evlat yetiştirilebileceğini zanneden gafillerin... Ana yüzün niye solmuş? Sana bakan kem gözlerden çekinme. Onlar bakarkördür. Ana!.. Bu bedbaht evladının cürmü gönlünün kâsesini ıstırap zehiriyle doldurdukça... Ne olur beraber içelim... Senin elemin bir yüreğin karı değil, g a r i p A N A

İnci ÖZATA



S: Azrail (a.s) bir tane olduğu halde, bir anda vefat eden bir sürü insanın ruhunu nasıl kabzediyor?

C: Bu soruda da yine, beşeri ölçü ve kıstasların insanı yanıltmış olduğunu görüyoruz. Meleğin insana benzetilmesi bir yanlışlık olduğu gibi, “nomen’i fenomen “de görmek, ruhun fonksiyonunu cesette aramak da birer yanlışlıktır. Buna binaen, sualin ortaya çıkmasına sebebiyet veren anlayış inhiraflarını, terminolojik hataları içine alacak şekilde meseleye temas etmek icap edecek.

Melek, tabi bulunduğu âlem itibariyle, hilkat ve mahiyetiyle mükellefiyet ve vazifeleriyle tamamen farklı bir varlıktır. Onu kendi âlemine bakmadan, mahiyet ve vazifesini düşünmeden, tahlile tabi tutmak, hakkında hükümler vermek elbette ki hatalı olacaktır. Onun için, evvela onun bu yönleriyle tanınmasında zaruret olduğu kanaatindeyiz.

Melek, kuvvet demek olan “melk”den veya elçilik manasına gelen mel’ekden alınmıştır. Birincisi itibariyle çok kuvvetli belki aynı kuvvet manasına; ikincisi itibariyle de emr-i ilahinin ahize ve nakilesi olarak elçilik manasına gelir.

Kendilerine yüklenen vazife itibariyle, umum meleklerde bu iki üstün vasıf bulunduğu gibi, mantıken bu vasıfların kendilerinde bulunmasında zaruret olan melekler de evveliyatla bulunacaktır. Bu üstün varlıklar ise, hayata, memat’a nezaret edenlerden alın da, arş-ı ilahiyi taşıma vazifesiyle anlatılan, Hak divanının gözü hayret dolu vazifelerine kadar, geniş bir sahada, Allah’ın icraatına nezaret ve temaşa ile mükelleftirler.

Makro-âlemden mikro-âleme kadar, bütün değişme ve tahavvüller; bütün terekküp ve çözülmeler hep bu kuvvet ve elçilik temsilcisi meleklerin nezaretinde olduğu gibi, Allah'ın "kelam" sıfatından, beşere gelen teşrii emirlerde, yine bu emin ve güçlü varlıklar tarafından temsil edilmektedir. Âlem-şümul cazibe ve dafia kanunlarından, elektronların çekirdek etrafındaki muntazam hareketlerine kadar bu ağır ve ince işlere nezaret, ne müthiş bir kuvvet istemekte ve ne emin elçiliğe vabestedir...

Melekler o kadar eşya ve hadiselerin içindedirler ki, onlarsız ne bir yağmur damlası, ne de bir gök gürültüsü düşünmek mümkün değildir. Bütün bu şeriat-ı fıtri yedeki kuvvet her şeyi elinde tutan Hakk'ın, sonsuz kuvvetinin, kabiliyet ve istidatlarına göre onlardaki tecellisinden ibaret olduğu gibi, bu büyük ve muhteşem tecellinin nokta-i mihrakiyesi olan, en değerli varlık insanoğlunun, hareket ve davranışlarını düzenlemek üzere, ilahi âlemden esip esip gelen vahyi ve ilham meltemleri de, yine vahiy ve ilham sahibinin onlardaki tecellisinden başka değildir.

Bu itibarla, yaratanla yaratık arasında vasıta olan ve yaratıcının muhteşem kudretine dayanarak, atomlardan nebülözlere kadar geniş bir sahada meleküti güç ve kuvvetin, nezaret ve tasarrufun vazifelileri olan melekleri, beşere benzetmek ve beşer için zaruri olan bir kısım kayıtlarla onları da mukayyet görmek, bir düşünce inhirafının, bir karıştırmanın ifadesidir.

Evet... İnsan gibi melek de sırtında maddi bir ceset taşısaydı: çözülme ve dağılma gibi rızalara maruz kalsaydı ve tıpkı insan gibi zaman tarafından aşındırılsaydı, onlar hakkında vereceğimiz hükümlerde de insanı, bir ölçü, bir mikyas kabul etmek mümkün olurdu. Halbuki bütün bu farklılıklar var; hem iki sınıfın birbirine kıyas edilmesini imkansız kılacak.kadar var..

Melekler yaratılış itibariyle de insandan farklıdırlar. Bu farklılık, onların çok geniş bir sahadaki mükellefiyetleriyle alakadar bulunmaktadır. Yaradılışlarındaki bu duruluk ve nurluluk onları daha nüfuzlu ve daha seyyal kılmaktadır. Bir anda pek çok ruha aksetme, pek çok göz tarafından görülme ve birken çokluk cilvesiyle tezahür etme gibi hususiyetlere malik bulunan melaike, Hz. Aişe'nin (r.) naklettiği bir hadise göre nurdan yaratılmışlardır. Bu itibarla da nur'un hususiyetlerine mazhardırlar.

Güneş gibi parlak cisimlerin, bir tek şey olmalarıyla beraber, her parlak cisimde aksiyle göründüğü, her göz bebeğine bir anda girebildiği gibi, varlıkları "nur"dan olan melekler dahi aynı anda pek çok ruh'a birden aksedebilir, binlerce ile bir anda muamele akdedebilirler.

Kaldı ki, mahiyetleri latif olan melekler, güneş gibi maddi ve kesif şeylerden de çok farklıdırlar. Onların değişik şekil ve suret almaları kabil olduğu gibi, bir anda değişik şekillerde görünmeleri de kabildir. Öteden beri dindarlar arasında, şimdi ise yaygınlaşmış şekliyle sosyete mahfillerinde, bu temessül keyfiyeti o kadar bilinen bir mevzu haline gelmiştir ki, erbabınca tecrübeye dayalı neticeler kadar katidir. Allah'ın günü gazete ve mecmua haberlerinde, bir insan dublesinin, bir perispri'nin, cisme nispetle çok uzak yerlerde bulunması ve bulunduğu yerlerde iktidar ve tasarruf izhar etmesinden bahsedilmektedir ki, meselenin aslı ne olursa olsun, ruh gibi latif varlıkların cisme nispetle daha seyyal, daha aktif ve daha muktedir olduğunu göstermektedir.

Bu madde ötesi seyyaliyet ve cevvaliyet, cismin rağmına ikinci varlığın daha aktif olduğunu gösterdiği gibi, ruha nispetle daha cevval olan melaikenin tabiat kanunlarının üstündeki fonksiyonuna işaret etmektedir.

Melaike ve ruhların temessülleri öteden beri bilinen şeylerdir. Baş ta Nebiler olarak pek çok gönül erbabı bu müşahedelerini anlatmış ve avamdan pek çok halkı da buna şahit göstermişlerdir.

Cebrail'in (s.) değişik suretlerde görünmesi ve onunla münasebetdar olarak geldiği hadiseye göre şekil alması; mesela, vahyi esnasında elçilik vazifesine uygun bir şekilde; muharebe sırasında da bir muharip suretinde zuhur etmesi gibi durumlar, hep temessüle misal olabilecek şeylerdir. Meleğin temessülü hem çok, hem de umum melekler için vakidir. Cibril (s) Hazreti Dıhye (r.) suretinde göründüğü gibi, ismini bilemediğiniz bir başka melek de "Uhud" harbinin en hareketli anında, Musab bin Umeyr şekline girerek Rasulullah'ın (s.) önünde akşama kadar harb eder. Keza, pek çok melekler, Zübeyr bin Avvam suretinde Bedir harbine iştirak eder, müminlerin kuvve-i maneviyesini, takviyeye medar olurlar.

Hak dostlarının, buna benzer şekilde, gayb âleminin erleriyle temasları ise sayılmayacak kadar çoktur. Hele, rüyalar vasıtasıyla umum halka tezahür edenler ise, meseleye, inkâra meydan bırakmayacak şekilde kuvvet kazandırır. Hemen hemen herkes, bildiği ve tanıdığı ve kendisiyle yakından alakadar görünen bir ruhun, rüyalar vasıtasıyla kendisine yol gösterdiğine ışık tuttuğuna şahit olmuştur. Ne var ki, rüyaların ancak bir kısım için bahis mevzuu olan (şuuraltı) meselesini tamim ederek bu işin de anlaşılmaz hale getirilmesine çalışılmaktadır.

Melaike, temessül ve ruhlarla alakalı hususların tafsilen anlatıldığı yerlere havale ederek, netice olarak diyebiliriz ki; her varlık belki aynalarda misaliyle göründüğü gibi, melek de kendisine ayna olabilecek her yerde görünebilir, hem de maddi ve kesif cisimler gibi, sadece şekil olarak değil, ayniyle ve bütün fonksiyonlarıyla görünebilir.

Bu itibarla, onun şahsen bir ferd olmasının hiçbir zararı yoktur. Bulunduğu yerden bir şua gibi aksederek, istediği yere elini uzatabilir ve istenilen tasarrufta bulunabilir. Ona ne mesafelerin uzaklığı, ne de münasebet kurduğu şahısların çokluğu mani olamaz. Güneşin bir tek şey olmasına rağmen, kendisine bağrını açan ayinelerin kabiliyetlerine göre, her yerde görülüp hissedildildiği ve tesirine şahit olunduğu gibi, tamamen nur ve nurani olan melekler evleviyetle her yerde görünebilir ve icraatta bulunabilirler. Hayat üfleyebilir ve ruhları kabzedebilirler.

Kaldı ki, can alan ve ruhları kabzeden haddizatında Allah'tır (c.c) Azrail'e (s) gelince, Hakkın her işinde bir kısım nezaretçi ve alkışçıları olduğu gibi, ruhların kabzedilmesi işinde de bir nezaretçi ve alkışçıdır. Her yerde hazır ve nazır olan yaratıcı, akla, hayale gelmez ve hisab altına girmez pek çok işi birden yaptığı gibi, milyarlarca varlığı aynı anda hem var, hem de yok edebilir. İşte bu baş döndürücü kudret ve bütün eşyayı her an görüp bilen sonsuz ilimdir ki, bazılarının akıldan uzak gördükleri, Kâinatın zerreleri adedince işleri bir arada ve şaşırmadan gördüğü gibi, her yerde ölenlerin ruhlarını da kabzedebilir.

Ayrıca ruhları kabzetme işini ister yüce yaratıcı, isterse Azrail aleyhisselam yapsın, her ruhu kabzedilecek zat vadesi dolunda ona teveccüh eder ve ruh'u kabzedilecek zat, vadesi dolunca ona teveccüh eder ve ruh'u kabzedilir. Bir fikir versin diye şu misali arzedebiliriz. Mesela: Aynı frekansta çalışan binlerce radyo gibi alıcıları düşünelim, bunların çalışdığı frekansta gönderme yapar bir "gördermeç" düğmesine dokunulduğu an, hepsinde bir sinyM -ve olursa mors-alfabesinden- bazı harfler duyulmağa başlar.

Binaenaleyh, aciz, fakir ve ihtiyaç çehreleriyle güçlü ve müstağni bir kapıya yüzleri dönük bulunan mahlûkat, vade ve müddet bitimi düğmesiyle, hayat üfleyen ve hayat

kabzeden zata ne zaman açılırsa, ya oldurucu veya öldürücü sinyalleri ruhunda duymaya başlar. Aciz beşer bir telsiz şarteli veya bir telemprumör tuşlarıyla, kilometrelerce ötedeki cihazlarla oynayabilirse, neden bizim kayıtlı bulunduğu- muz bir kısım kusur ve noksanlıklardan beri olan zat, bir anda, canlı makinelerden ibaret olan insan ruhuyla münasebet kuramasın, istediği zaman onu alıp ve istediği zaman devam ettiremesin.

Bütün bunlardan sonra, ruhların kabzedilmesi hususunda farklı mütalaalar vardır. 1-) Bunlardan birine göre ki; beyan ettiğimiz üzere, her canlıya hayatı veren Allah (c.c.) olduğu gibi, onu alan da yine odur. Buna göre Azrail'in (s.) vazifesi bu muhteşem icraata nezaret ve alkışlamaktır.

2-) Diğer bir nokta-i nazar ise, Allah'ın emri ve izniyle her ruhu Azrail Aleyhisselamın kabzetmesidir ki, bir ferdin tek başına bu kadar şeyi yapmasının mümkün olacağına dair bir kısım misaller vererek meseleyi aydınlatmağa çalıştık.

3-) Bir başka nokta-i nazar ise, kâinat çapında cereyan eden bütün işlere, bir temsilci başkanlığı altında pek çok melek nezaret ettiği gibi ruhların kabzedilmesi vazifesinde de Hz. Azrail'e (s.) yardımcı olacak birçok melaike vardır ve sınıf sınıftırlar. Bir kısmı, ferdi sarsan ve örseleyen şiddetli kabzediciler; diğer bir kısmı ise, incitmeden, telaşlandırmadan usulcacık kabzediciler; bir diğer sınıf ise, aldıkları ruhu bulutlar gibi semalarda yüzerek yüceler yücesine ulaştırıcıdırlar ki Kur'an bu sınıfların hepsine işaret eder.

"O yerinden koparan ve derinden daldırıp çekenlere ve usulcacık çekip alanlara ve yüzüp yüzüp gidenlere kasem olsun. (Naziat/ 1–2–3)

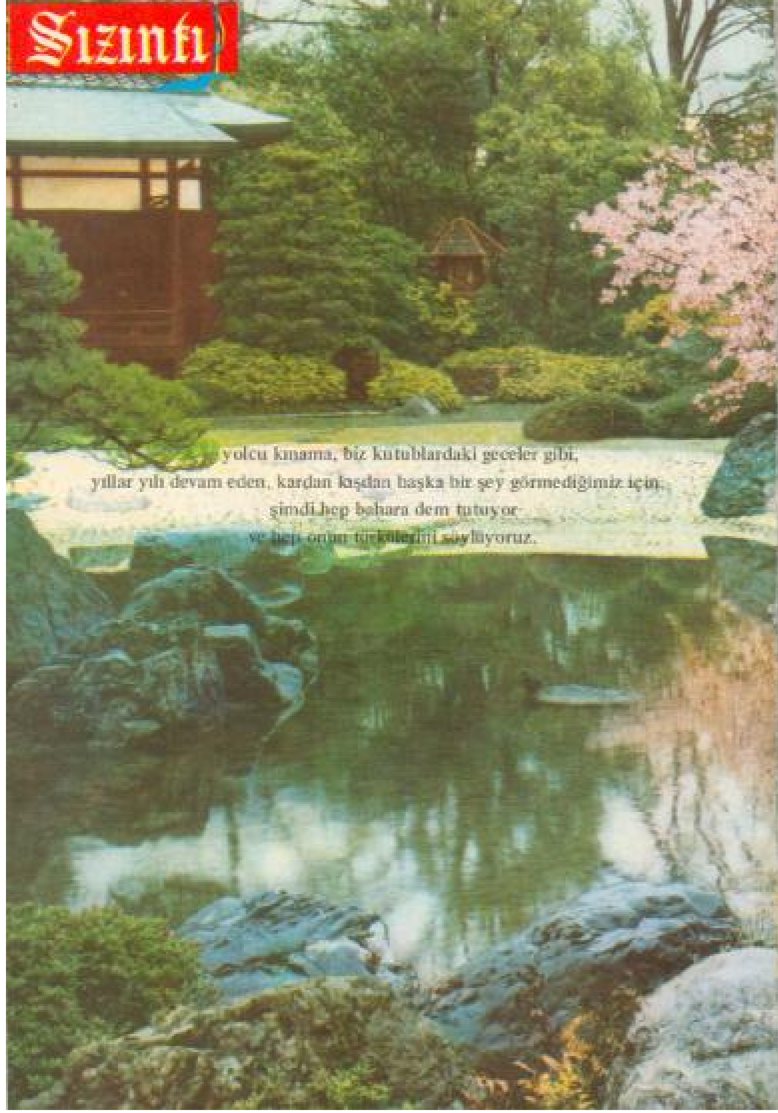
Bu itibarla ruhu kabzedilecek her ferde, ayrı ayrı gönderilecek pek çok melek vardır ve bunların bütünü Hz. Azrail'in (s.) kumandası altındadır, 0, Allah'ın (c.c.) emriyle, iyi ve kötü ruhlara göre değişik melekler gönderir ve ruhları kabzettirir.

Netice olarak diyebiliriz ki, baştaki suale sebebiyet veren, evvela bir anlayış inhirafıdır ve o da, meleğin insana benzetilmesidir. Bu hususda katiyyen görüp kanaat getirdik ki; melek, ne yaratılışı itibariyle, ne de mahiyetiyle asla insana benzememekte; insana benzemediği gibi, icraatı da insana benzememektedir.

O, insan'ın ruhu gibi temessül eder bir anda pek çok yerde bulunabilir ve pek çok şeyle münasebet kurabilir. Günümüzde alabildiğine yaygınlaşan medyumluk, ruh çağırma ve görünmeyen varlıklarla münasebet kurma, hatta ispirtizma ve manyetizma gibi şeyler, fizik kanunlarını aşan ve onların ötesinde akıl almaz işler gören pek çok şuurlu ve müşahhas kanunların mevcudiyeti mevzuunda kanaat-ı katiye verecek mahiyettedir. Binaenaleyh, bunların misal olabileceği melaike, bunların kat kat üstünde vazife görebilir ve tasarrufta bulunabilir. Hele hele, ruhların kabzedilmesi gibi bir vazifede, her canlı hayat müddetinin bitimiyle bu vazifelilerle aynı frekansa girerse. Bir de bu mükelleflerin bir tane değil de, sayılmayacak kadar çok olduğunu ve her vefat edecek zat'a gidebilecek bir meleğin mevcudiyetini düşünürsek tereddüde düşecek bir hususun kalmadığını görürüz.

Herşeyin doğrusunu O bilir.

M. F. D.


Sızıntı
yolcu kınama, biz kutublardaki geceler gibi,
yıllar yılı devam eden, kardan kışdan başka bir şey görmediğimiz için,
şimdi hep bahara dem tutuyor
ve hep onun türkülerini söylüyoruz.